

EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) je eden glavnih finančnih instrumentov kohezijske politike Evropske unije. Namenjen je zmanjševanju razlik med stopnjami razvitosti evropskih regij in zaostanka v razvoju regij z najbolj omejenimi možnostmi. Posebna pozornost se namenja regijam z resnimi in trajnimi naravnimi ali demografskimi omejitvami, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva ter otoške, čezmejnne in gorske regije.

PRAVNA PODLAGA

Členi od 174 do 178 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006.

Uredba (EU) št. 1301/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in o posebnih določbah glede cilja „naložbe za rast in delovna mesta“ ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1080/2006.

CILJI

Člen 176 PDEU določa, da je Evropski sklad za regionalni razvoj namenjen pomoči pri odpravljanju največjih razvojnih neravnovesij v regijah EU. Ta cilj dosega s podpiranjem:

- razvoja in strukturnega prilagajanja razvojno zaostalih regij;
- preobrazbe nazadujočih industrijskih regij.

ESRR ima dva glavna cilja za obdobje 2014–2020, in sicer:

- naložbe za rast in delovna mesta – za krepitev trga dela in regionalnih gospodarstev;
- evropsko teritorialno sodelovanje – za krepitev čezmejnega, nadnacionalnega in medregijskega sodelovanja v EU.

Sredstva za prvi cilj bodo dodeljena regijam treh različnih kategorij:

- bolj razvitim regijam, katerih BDP na prebivalca presega 90 % povprečja EU;

- regijam v tranziciji, katerih BDP na prebivalca je med 75 % in 90 % povprečja EU;
- manj razvitim regijam, katerih BDP na prebivalca je nižji od 75 % povprečja EU.

ESRR podpira tudi trajnostni razvoj mest. Vsaj 5 % sredstev ESRR za posamezno državo članico je treba nameniti celovitim ukrepom za trajnostni razvoj mest za reševanje gospodarskih, okoljskih, podnebnih, demografskih in socialnih izzivov na mestnih območjih.

S partnerskimi sporazumi so določene podrobnosti dodelitve in prihodnje porabe sredstev ESRR. To so strateški dokumenti, ki jih vsaka država članica pripravi s sodelovanjem regionalnih in socialnih partnerjev.

TEMATSKA OSREDOTOČENOST

Ker ESRR prispeva k strategiji Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast, mora večjo pozornost nameniti prednostnim nalogam iz strategije. Glavne prednostne naloge so:

- raziskave in inovacije,
- informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT),
- mala in srednja podjetja (MSP),
- spodbujanje nizkoogljičnega gospodarstva.

Stopnja osredotočenosti na te prednostne naloge se razlikuje glede na kategorijo regije, ki prejema pomoč. Bolj razvite regije morajo vsaj 80 % svojih sredstev iz ESRR nameniti vsaj dvema od teh prednostnih nalog in vsaj 20 % nizkoogljičnemu gospodarstvu. Regije v tranziciji morajo vsaj 60 % svojih sredstev iz ESRR nameniti vsaj dvema od teh prednostnih nalog in vsaj 15 % nizkoogljičnemu gospodarstvu. Manj razvite regije morajo vsaj 50 % svojih sredstev iz ESRR nameniti vsaj dvema od teh prednostnih nalog in vsaj 12 % nizkoogljičnemu gospodarstvu.

PRORAČUN IN FINANČNA PRAVILA

Unija bo v programskem obdobju 2014–2020 kohezijski politiki namenila več kot 350 milijard EUR, kar znaša 32,5 % celotnega proračuna EU. Približno 199 milijard EUR je dodeljenih Evropskemu skladu za regionalni razvoj. To vključuje 10,2 milijarde EUR za evropsko teritorialno sodelovanje in 1,5 milijarde EUR posebnih dodelitev za najbolj oddaljene in redko poseljene regije.

Stopnja sofinanciranja, ki se zahteva za projekte, financirane iz ESRR, je prilagojena razvitosti zadevnih regij. ESRR lahko v manj razvitih regijah (in najbolj oddaljenih regijah) financira največ 85 % stroškov projekta. V regijah v tranziciji se lahko financira največ 60 % stroškov projekta, v bolj razvitih regijah pa največ 50 %.

PREDLOG ZA KOHEZIJSKO POLITIKO EU PO LETU 2020

Evropska komisija je maja 2018 predlagala uredbe o kohezijski politiki EU po letu 2020. Med njimi sta:

- uredba o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu ter

— uredba o posebnih določbah glede cilja „evropsko teritorialno sodelovanje“ (Interreg).

Ti predlogi ohranjajo sedanja cilja ESRR: „naložbe za delovna mesta in rast“ ter „evropsko teritorialno sodelovanje“.

Ohranjajo tudi tematsko osredotočenost, pri čemer sta glavni prednostni nalogi: podpora inovacijam, digitalnemu gospodarstvu in MSP, ki se zagotavlja v okviru strategije pametne specializacije (PO1); ter bolj zeleno, nizkoogljično in krožno gospodarstvo (PO2). Komisija je predlagala tudi seznam dejavnosti, ki se ne podpirajo, vključno z neposredno podporo velikim podjetjem, letališki infrastrukturi (razen v najbolj oddaljenih regijah) in nekaterim dejavnostim ravnanja z odpadki (npr. odlagališče odpadkov).

V skladu s predlogi Komisije bo v programskem obdobju 2021–2027 približno 200,6 milijarde EUR dodeljenih ESRR (vključno z 8,4 milijarde EUR za evropsko teritorialno sodelovanje in 1,5 milijarde EUR posebnih dodelitev za najbolj oddaljene regije).

Te uredbe bodo sprejete po rednem zakonodajnem postopku, v katerem je Evropski parlament enakovreden Svetu. To pomeni, da bosta morali ti instituciji še pred koncem leta 2020 doseči soglasje o pravilih glede ESRR v prihodnosti.

Evropski parlament je marca 2019 sprejel stališče v prvi obravnavi o predlogu Komisije.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Evropski parlament je pri pripravi nove zakonodaje o strukturnih in investicijskih skladih enakovreden Svetu. Uredba o ESRR za obdobje 2014–2020 je bila sprejeta po rednem zakonodajnem postopku, v katerem ima Parlament neomejeno pravico do predlaganja sprememb. Parlament je v pogajanjih o kohezijski politiki EU za obdobje 2014–2020 uspel povečati stopnjo prožnosti pri uporabi pravil o tematski osredotočenosti in prednostnih nalogah pri naložbah. Poleg tega je okrepil podporo, ki je bila v okviru ESRR zagotovljena mestom in celostnim mestnim politikam.

Jacques Lecarte / Marek Kołodziejcki
04/2019

